

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

130. An Eunuchus, vel frigidus accusans in confessione se fornicatum fuisse, teneatur explicare circumstantiam impotentiae? Et observatur in hujusmodi personis etiam in confessione peccatorum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

Tamburinus *Opusc. 1. lib. 2. capit. 7. §. 4. num. 20.* ubi sic ait, fidelis peccans cum infideli, quantum est ex hoc capite, non peccat, nisi simplici fornicatione ex opinione probabilis: licet etiam esse contra Religionem, id est contra reuerentiam Sacramenti Baptismi, non negem esse probabile: Confirmo priorem probabilitatem; quia principalis ratio cur dicendum foret hoc esse peccatum speciale, est quia Ecclesia dum prohibet coniugium fidelis cum infideli, prohibet etiam quamcumque coniunctionem, eam sit idem motuum, id est ut pro reuerentia nostrae Religionis, vitetur illa coniunctio, quae est damnosa tum ipsi fideli, tum proli educanda. Quae est ratio Sanchez allata, & approbata à de Lugo. Sed haec ratio non multum vigere videtur: ergo, &c. Minor probatur: nam primò ubi vnum prohibetur, non intelligitur prohibitum & aliud, quantumvis simile, ut est notum in Iure. Multò plus, quia secundò interuenit non parua disparitas: nam in matrimonio est longè maior coniunctio, quàm in copula fornicaria. Tertio, quia etiam sic intelligerentur specialiter prohibita ciuile commercium, collocutio, familiaritas, imò & seruitium Infidelium, ex quibus oriri maius periculum sanè potest. Fateor esse peccatum, quando quis cum Infidelibus (existente euerfionis periculo, vel scandalo) familiariter degit; sed hoc non est illud, de quo agimus, sed quid commune ad omnes actiones periculo peccandi expositas. Quarto, cum totam hanc malitiam specialem ducant aduersarij à prohibitione Ecclesiae prohibentis Matrimonium fidelis cum Infideli; sequitur; saltem regulariter, non esse nouum formaliter peccatum; quia communiter talis prohibitio inculpabiliter nescitur, imò probabiliter, ut patet ex dictis, non adesse. Denique poenae grauissimae legibus contra hoc peccatum constituta, ostendunt quidem grauitatem, sed non diuersitatem specificam: sicuti poenae constituta in homicidium qualificatum, v. g. Proditorium, non ostendunt differre specie à non qualificato. Sed haec satis contra nostram breuitatis sectandae consuetudinem. Quid de sodomia cum Infideli? Respondeo; idem videri dicendum, nempe abundè esse si fateatur quis commissam à se fuisse sodomiam, si quidem, vt ex dictis constat, non apparet, vnde necessariò deriuatur specifica diuersitas. Huc vsque probabiliter Tamburinus. Dixi probabiliter; quia priorem sententiam affirmatiuam existimo probabiliter.

4. Itaque referri ad consulentem, ubi supra, posse illum confiteri toties commississe fornicationem, non exprimendo fuisse cum muliere Hebraea. Et idem dicendum est, si fuisset commissam cum muliere Haeretica, vel Infideli. Imò teneo in primo casu contra Eminentissimum de Lugo & Taburinum *Opusc. 1. lib. 2. cap. 7. §. 10. num. 173.* illum captiuum Christianum non esse obligatum aperire in Confessione se fuisse patientem: nam peccatum agentis, & patientis in Sodomia non differunt specie; neque circumstantia patientis est necessariò explicanda; vt praeter Leonem, Lugum, Mazzuchellum, & alios à me alibi adductos, tenet nouissimè, me citato Gesualdus in *Theolog. moral. tom. 1. tract. 19. cap. 4. num. 19.*

RESOL. CXXIX.

An si frigidus, vel Eunuchus haberet copulam cum muliere, deberet aperire hanc circumstantiam in confessione. Ex part. 3. tr. 4. Ref. 138 aliàs 139.

Sup. hoc in §. 1. Ref. seq. **A**ffirmatiuè respondent Henriquez *lib. 5. de poen. cap. 6. n. 3.* in glossa littera M. Lessius

lib. 4. cap. 4. dub. 6. n. 45. & Sanchez *tom. 2. lib. 7. disp. 5. n. 14.* ubi ita ait. Inferitur, coitum cum impedimento impotentiae, vt si frigidus, vel Eunuchus coeat, habere circumstantiam diuersae speciei necessariò consentandam, quia ratio prohibitionis matrimonij inter hos, nempe impotentia generandi: & sic frustratio finis, & ad quem natura coitum destinata, quare hic coitus reducit ad peccatum contra naturam. Ita ille.

2. Sed hanc sententiam non existimam ita certam Filiucius *tom. 1. tract. 10. art. 2. c. 1. n. 23.* ubi sic allicit, copulam cum habente impedimentum impotentiae naturalis, esse etiam peccatum contra naturam reductiue, ex ea enim sequi non potest generatio, asserunt Henriquez & Sanchez, communiter non reputatur addere specificam malitiam, est valde dubium. Sic Filiucius.

RESOL. CXXX.

An Eunuchus, vel frigidus accusans in confessione se fornicatum fuisse, teneatur explicare circumstantiam impotentiae?

Et obseruatur in huiusmodi personis etiam in confessione peccatorum internorum adesse obligationem explicandi talem circumstantiam, nisi forte fuerint desideria, quae talem malitiam praesciderent.

Et an licitum sit alicui Principi, vel Patri castrare filium, vt tantu possit Ecclesia melius deseruire? Ex part. 6. tr. 6. & Misc. Ref. 35.

§. 1. **A**D hanc quaestionem ita respondet Filiucius *tom. 1. tr. 10. p. 2. c. 1. n. 23.* Sequitur copulam cum habente impedimentum impotentiae naturalis, esse etiam peccatum contra naturam reductiue, quia ex ea non potest sequi generatio. Communiter tamen non reputatur addere specificam malitiam, saltem est valde dubia. Ita ille.

2. Sed absolute Affirmatiuam sententiam docet Sanchez *de Matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 5. n. 14.* Henriquez *lib. 5. cap. 6. num. 3.* in Glossa littera M. & Lessius *lib. 4. cap. 3. dub. 6. num. 45.* Et ideo si frigidus & Eunuchus coeat, talis coitus habet circumstantiam diuersae speciei necessariò consentandam: quia hic coitus reducit ad peccatum contra naturam, cum in illo addit impotentia generandi & sic frustratio finis, ad quem natura copulam destinavit. Vnde rectè Pater Lugo *de Sacram. poenit. disput. 16. sect. 6. n. 738.* obseruat in huiusmodi personis etiam in confessione peccatorum internorum adesse obligationem explicandi talem circumstantiam, nisi forte fuerint desideria, quae talem malitiam praesciderent: vt si Eunuchus, aut impotens desideret potentiam quae illi deest, vt possit naturaliter cum aliqua femina coire; nam hic actus internus non haberet obiectum peccati contra naturam, sed naturale, atque adeò careret materia speciali proueniente ex tali circumstantia.

3. Sed quia incidit hic sermo de Eunuchis, fuit à me nouissimè quaesitum. An licitum sit alicui Principi, vel Patri castrare filium; vt tantu possit Ecclesiae melius deseruire? Et pro parte affirmatiue tunc consulentes adduxerunt mihi Salonium: sed respondi satis à me confutatum fuisse in 3. part. tractat. 5. resolut. 38. cum aliquibus Doctoribus, quibus nunc addo Ghilinum in *summa. verb. Castratio.* Clanes in *summa Censurarum, verb. Eunuchus.* & alios quos affert & sequitur Marcellus Megalies in *Promptuario, tom. 2. verb. Eunuchus, num. 2.* ubi me citato docet illi citum esse parentibus, etiam si fiat sine periculo vitae, de eorum consensu eunuchare

De Circumstant. aggrau. Ref. CXXXI. & c. 409

chare filios, quos plurimum Ecclesie profuturos sperant: quia talis castratio est intrinsecè mala, cum nemo sit dominus membrorum suorum; & mala non sunt faciendæ, vt inde eueniant bona: & varia animæ pericula hinc consequi solent, cum tales ardentissimè inflammanur, & ad concubitum impatientissimè feruntur: & bonum illud, vt suauis canant in Ecclesijs, tanti momenti non est; vt ob id res à natura per se tam aliena suscipiatur; nec pro salute spirituali, aut periculo animæ vitando id licitum esse constat: non est ergo audiendus Salonius.

infima, & non subalterna? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 158. aliàs 159.

RESOL. CXXXI.

An quis contra naturam peccauit cum mare, vel femina, vel cum bestia diuersæ speciei, debeat explicare circumstantiam maris, vel femina, aut bestia iunius, vel alterius generis? Ex part. 1. tractat. 7. Resolut. 2.

§. 1. **R**espondeo negatiuè, ex doctrina Caietani *quæst. 3. de confess.* & aliorum: quia species illæ specialissimæ, quæ solum differunt in genere entis, & naturæ, & non in genere moris, & malitiæ, non sunt confitendæ: sicut est diuinatio per terram, per aquam, per aerem; item, peccatum æquale in potu, vel esu carniū, vel aliarum rerum: item, fortium auri, panni, argenti, &c. non dicunt nisi vniam deformitatem formalem in genere moris: & propterea, neque ista species specialissimæ, neque circumstantiæ materiales ex parte entis sunt necessariò confitendæ. Eodem modo dicimus de peccato contra naturam, non esse necesse confiteri circumstantiam maris, vel feminae vnus, aut alterius generis bestie: sed sufficit dicere: Peccauit in sodomia toties: in bestialitate quater, &c. Et ita publicè docuit, hic Panotmi, quidam Theologus Societatis Iesv, licet Tannerus (quod mihi magis placet) contrarium doceat, quoad sodomiam in 2. tom. 3. disp. 3. *quæst. 3. punct. 6. num. 146.* & ante illum Zanard. in *direct. part. 1. præcept. 6. c. 9.*

RESOL. CXXXII.

An quis in confessione teneatur explicare, si sodomia fuerit commissæ cum masculo, vel cum femina? Et quid, si circumstantiam femina vellet aperire propter reservationem, ne videretur incidisse in casum Sodomie reservatum? Ex part. 8. tractat. 7. & Misc. Ref. 86.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Bonacina de Matr. 9. 4. punct. 11. n. 7. sed mihi magis placet opinio negatiua, quam nouissimè docet Mazuch. *tract. de cas. refer. disp. 2. c. 22. diff. 1. n. 24.* licet enim concubitus iste cum femina non sit propriè Sodomia, vt alibi satis docui, tamen cum ad sodomiam reducatur, idè satisfaceret penitens dicendo: Peccauit contra naturam; nisi verò circumstantiam feminae vellet aperire propter reservationem, ne videretur incidisse in casum Sodomie reservatum.

RESOL. CXXXIII.

An in peccato Sodomie teneatur quis exprimere in confessione, an fuerit agens, vel patiens, vel gradus cognationis carnalis? Et an peccata omnia contra naturam sint vnus speciei? Tom. I.

§. 1. **R**esolutionem horum dubiorum apud paucos inuenies, quæ tamen, faxit Deus, vt fæpius in praxi non occurrant. Et ad primum negatiuè respondet noster Pater Alphensius de Leone in *tract. de officio, & potestate confessarij, part. 1. recollect. 9. num. 216. & 218.* vbi sic ait: Ego dicerem, saluo meliori iudicio, non esse necessariò exprimendum an fuerit agens, vel patiens, quia tale peccatum est eiusdem speciei, & ideo quia magis graue est peccatum agentis, quàm patientis, ideoque maiori pœna punitur, non autem sequitur esse diuersæ speciei, cum magis, & minus non variant speciem. Ita ille. Si quis ergo verecundiam haberet confitendi, se in actu sodomitico fuisse patientem, sufficit vt dicat: Toties sodomiam exercui.

2. Ad secundum dubium supradictus auctor *ibid. num. 224.* etiam negatiuè respondet, docet enim copulam sodomiticam inter cognatos mutare speciem, quando illi inuicem sunt tales in linea recta; in linea verò transuersali, circumstantiam aggrauantem; non esse tamen in vtroque casu gradum cognationis carnalis exprimendum, quia in incestu probabile est nullum gradum mutare speciem, & in tali copula non committetur caro, nec contrahitur affinitas; sed de hoc dubio etiam alibi à nobis actum est.

3. Notandum est etiam hîc obiter cum Filiucio *tom. 2. tract. 30. cap. 7. num. 1. & alijs,* probabile esse quoddam peccata omnia contra naturam sint vnus speciei infimæ, & non subalterna; licet contraria opinio sit magis probabilis.

RESOL. CXXXIV.

An in peccato Sodomie patiens teneatur explicare se fuisse patientem? Ex part. 6. tr. 6. & Misc. 1. Ref. 36.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Pater Lugo de Sacrament. Penitent. *disp. 16. sect. 5. num. 1. & num. 243.* quia ex parte agentis interuenit pollutio propria, quæ non interuenit ex parte patientis: diuersum autem peccatum specie est, voluntariè pollui, vel solum cooperari pollutioni alterius: aliud enim est cohibere delectationem propriam illicitam, & aliud non procurare alienam. Et quamuis etiam ipse patiens habeat aliquo modo tactum impudicum, & delectationem turpem (quod tamen non videtur quoad delectationem vniuersaliter verum) negari tamen non potest pollutionem ipsam diuersam malitiam explicandam afferre supra simplicem tactum impudicum: qui enim sine intentione aut periculo pollutionis tangeret, propter turpem solum delectationem tactus, non contrahit malitiam, quam contrahit, qui ex intentione pollutionis id facit. Vnde iste debet explicare peccatum pollutionis quam procurauit & habuit. Ergo de primo ad vltimum in peccato Sodomitico agens debet explicare circumstantiam illam propter malitiam specie diuersam, quam assert. Ita Lugo. Vbi obseruat, quoddam ego videor sententiam negatiuam approbare in *part. tert. tractat. 4. resolut. 159.*

2. Sed hanc sententiam Romæ approbatam esse mihi constat à doctissimo Patre Nicolao Riccardi Magistro sacri Palatii Apostolici: interrogatus enim de hoc casu negatiuè respondit. Et hanc opinionem tenet nouissimè Zambellus in *Reper. Mor. ver. Absolutio, num. 43.* Lupus de casibus *refer. part. 2. cas. 10.*

M m n. 22.

Sup. hoc in tribus Ref. 1. seqq. & inf. 3. in Ref. 163. Quæro secundo & sup. in Ref. 128. in fine, & in to. 2. tr. 6. Ref. 114. Nota vero, & seq.

Alibi infra in Ref. 137. & c. Sup. hoc melius, & magis late in to. 8. tr. 6. Ref. 10. §. 1. & in alij eius nor. & infra in Ref. 135. §. 1. post mediū, veris. Demas.

Sup. hoc in Ref. præterita §. 1. & infra in duobus Ref. seqq. & in Ref. 163. Quæro secundo & sup. in Ref. 128. in fine, & in to. 2. tr. 6. Ref. 214 à §. Nota vero.

Quæ hic est Ref. antecedens.